

**CONFERINȚA DE ADERARE
LA UNIUNEA EUROPEANĂ
– MUNTENEGRU –**

**Bruxelles, 13 decembrie 2024
(OR. en)**

AD 28/24

LIMITE

CONF-ME 14

DOCUMENT DE ADERARE

Subiect: POZIȚIE COMUNĂ A UNIUNII EUROPENE
– Capitolul 20: politica privind întreprinderile și industria

POZIȚIE COMUNĂ A UNIUNII EUROPENE

Capitolul de negociere 20: politica privind întreprinderile și industria

Prezenta poziție a Uniunii Europene are la bază poziția sa generală pentru Conferința de aderare cu Muntenegru (AD 23/12 CONF-ME 2) și face obiectul principiilor de negociere aprobate de Conferința de aderare (AD 20/13 CONF- ME 16), și anume:

- orice opinie exprimată de una dintre părți cu privire la un capitol al negocierilor nu va aduce în niciun fel atingere poziției care poate fi adoptată cu privire la alte capitole;
- acordurile - inclusiv cele parțiale - la care s-a ajuns pe parcursul negocierilor cu privire la capitole care trebuie examinate succesiv nu pot fi considerate definitive înainte de obținerea unui acord global.

Poziția Uniunii Europene se bazează, de asemenea, pe cerințele prevăzute la punctele 24, 28, 41 și 44 din Cadrul de negociere.

UE încurajează Muntenegru să continue procesul de aliniere la acquis-ul UE, arătând că înainte de aderare ar putea intra în vigoare acquis suplimentar, pentru a garanta implementarea eficientă a acestuia și asigurarea respectării acestuia, și să elaboreze, încă înainte de aderare, politici și instrumente cât mai apropiate de cele ale UE.

UE ia act de faptul că, prin poziția sa AD 7/13 (CONF-ME 5) și addendumul la aceasta AD 7/13 ADD 1 (CONF-ME 5), Muntenegru acceptă acquis-ul din cadrul capitolului 20 în vigoare la 12 decembrie 2024 și că Muntenegru declară că va fi pregătit să îl pună în aplicare până la data aderării sale la Uniunea Europeană.

Principiile politicii privind întreprinderile și industria

UE ia act de faptul că Muntenegru a adoptat și a pus în aplicare sau este în curs de a pune în aplicare mai multe strategii care sprijină politica privind întreprinderile și industria.

UE ia act de faptul că Muntenegru a adoptat trei strategii în materie de politică industrială – pentru perioadele 2016-2020 (PI 2020), 2019-2023 (PI 2023) și, în august 2024, pentru perioada 2024-2028 (PI 2028). UE observă, de asemenea, că evaluarea finală a PI 2023, efectuată de un evaluator extern, a demonstrat rezultate clare ale implementării sale.

UE ia act de faptul că PI 2028 este redactată în conformitate cu principiile stabilite în politica industrială a UE și în conformitate cu orientările prezentate în Comunicările Comisiei COM (2010) 614, COM (2012) 582, COM (2017) 479 și COM (2020) 102, astfel cum au fost actualizate prin COM (2021) 350. UE ia act de faptul că PI 2028 a fost adoptată de guvern în colaborare cu Fondul de dezvoltare a investițiilor din Muntenegru, Biroul de Statistică, Camera de Comerț, Federația Angajatorilor din Muntenegru și în urma unei consultări publice cu o gamă largă de părți interesate. UE recunoaște, de asemenea, că PI 2028 integrează principiile și obiectivele pertinente ale Strategiei de specializare inteligentă a Muntenegrului.

UE ia act de informațiile furnizate de Muntenegru, care indică faptul că monitorizarea și evaluarea PI 2028 constau într-un mecanism de monitorizare cu planuri de acțiune bianuale/anuale și o evaluare în ultimul an de implementare. UE încurajează Muntenegru să elaboreze planuri de acțiune multianuale și să furnizeze în continuare Comisiei rapoarte periodice privind implementarea. De asemenea, UE invită Muntenegru să includă în mod explicit politici și acțiuni menite să reducă dependențele strategice, în special în domeniile critice, pentru a consolida caracterul cuprinzător al PI 2028.

UE ia act de angajamentul Muntenegrului de a-și îmbunătăți cadrul de politici privind întreprinderile și de a-și consolida mediul de afaceri, inclusiv prin adoptarea unor strategii consecutive pentru dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii (IMM-uri), prin îmbunătățirea calității serviciilor publice concepute pentru IMM-uri și în domeniul acordării de licențe comerciale și al accesului la finanțare. UE observă, de asemenea, că Muntenegrul este aliniat la definiția UE a IMM-urilor, inclusă în Recomandarea C (2003) 361 a Comisiei.

UE ia act de faptul că Muntenegrul a urmat, de asemenea, politicile UE care vizează dezvoltarea antreprenoriatului feminin și a educației antreprenoriale pe tot parcursul vieții și a adoptat strategii și planuri de acțiune în aceste domenii.

UE ia act de eforturile Muntenegrului de a îmbunătăți în continuare mediul de afaceri și politicile privind întreprinderile prin adoptarea programului de eliminare a economiei informale pentru perioada 2024-2026 și prin inițierea unor reforme cuprinzătoare în sectorul întreprinderilor de stat. UE încurajează Muntenegrul să asigure implementarea în timp util a acestor reforme importante, în special în cadrul Agendei de reformă a Muntenegrului, recent convenite, care însoțește Planul de creștere pentru Balcanii de Vest.

UE se așteaptă ca Muntenegrul să pună în aplicare pe deplin strategia privind politica industrială menționată mai sus și invită Muntenegrul să o informeze periodic în ceea ce privește evoluțiile și pașii întreprinși cu privire la principiile politicii privind întreprinderile și industria.

Instrumentele politicii privind întreprinderile și industria

UE constată că Muntenegrul participă de câțiva ani la programe ale UE care sprijină antreprenoriatul, competitivitatea și inovarea. Muntenegrul a participat la Programul pentru inovație și spirit antreprenorial din cadrul Programului-cadru pentru competitivitate și inovare 2007-2013 și la Programul pentru competitivitatea întreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii 2014-2020 (COSME).

UE salută participarea Muntenegrului la Programul UE privind piața unică (SMP), axându-se pe trei dintre pilonii săi (îmbunătățirea pieței interne, IMM-uri, consumatori). În acest context, UE observă că participarea la Rețeaua întreprinderilor europene din cadrul SMP este deosebit de relevantă pentru dezvoltarea IMM-urilor în Muntenegru. UE invită Muntenegru să continue dezvoltarea parteneriatelor transnaționale în ecosistemele industriale și în rețelele de clustere.

UE recunoaște că Muntenegru a elaborat o serie de instrumente naționale și a instituit agenții de implementare pentru a oferi întreprinderilor sprijin și servicii financiare. UE ia act de faptul că Fondul de dezvoltare a investițiilor din Muntenegru (IDFM) servește drept mecanism de facilitare a accesului la finanțare pentru sectorul IMM-urilor, în colaborare cu Banca Europeană de Investiții și cu Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei. UE observă, de asemenea, că IDFM urmează să fie transformat în Banca de Dezvoltare a Muntenegrului și să asigure, printre alte funcții, asigurarea exporturilor pentru operatorii economici din țară. De asemenea, UE ia act de faptul că este în curs instituirea Fondului de garantare a creditelor, sprijinit de stat, care ar îmbunătăți și mai mult accesul la finanțare al întreprinderilor, inclusiv al start-upurilor și al antreprenoarelor, și încurajează Muntenegru să finalizeze această acțiune.

UE ia act de faptul că Muntenegru a adoptat recent Legea privind termenele pentru stingerea obligațiilor financiare, aliniată la Directiva 2011/7/UE privind combaterea întârzierii în efectuarea plăților în tranzacțiile comerciale. UE invită Muntenegru să furnizeze periodic informații Comisiei Europene cu privire la punerea sa în aplicare.

UE încurajează Muntenegru să continue să asigure alinierea la acquis și implementarea efectivă a acestuia de către autoritățile naționale și organismele pertinente, până la data aderării, și invită Muntenegru să informeze periodic UE cu privire la evoluțiile referitoare la instrumentele politicii privind întreprinderile și industria.

Politici sectoriale

Având în vedere că turismul este un sector important al economiei Muntenegrului, generând aproape 30 % din PIB, UE constată că există o Strategie de dezvoltare a turismului pentru perioada 2022-2025 și că aceasta se referă la Strategia de specializare inteligentă a țării, în care turismul durabil și turismul medical se numără printre sectoarele de specializare alese. UE observă, în acest context, că diversificarea ofertei turistice, aplicarea noilor tehnologii și digitalizarea în întreprinderile din domeniul turismului, precum și angajamentul față de dezvoltarea unui turism durabil și verde reprezintă principiile directe pentru acest sector în următorii ani.

UE încurajează Muntenegrul să continue lucrările privind politici strategice în diferite sectoare și să integreze în aceste strategii principiile actuale în materie de politici ale UE.

* * *

Având în vedere cele menționate anterior, UE evidențiază faptul că, în acest stadiu, prezentul capitol nu necesită negocieri suplimentare.

Monitorizarea progreselor realizate cu privire la alinierea la *acquis* și la implementarea acestuia vor continua pe durata negocierilor. UE subliniază faptul că va acorda o atenție deosebită monitorizării tuturor chestiunilor specifice menționate anterior, inclusiv în vederea asigurării capacității administrative a Muntenegrului și a capacității acestuia de a finaliza alinierea în toate domeniile din cadrul prezentului capitol. O atenție deosebită trebuie acordată legăturilor dintre prezentul capitol și alte capitole de negociere. O evaluare finală a conformității legislației Muntenegrului cu *acquis-ul*, precum și a capacității de implementare a acestuia poate fi realizată numai într-o etapă ulterioară a negocierilor. În afara tuturor informațiilor pe care UE le poate solicita pentru negocierile privind prezentul capitol și care urmează să fie furnizate conferinței, UE invită Muntenegrul să transmită periodic Consiliului de stabilizare și de asociere informații scrise detaliate cu privire la progresele înregistrate în implementarea *acquis-ului*.

Având în vedere toate considerațiile de mai sus, UE va reveni, dacă va fi necesar, asupra prezentului capitol la momentul potrivit.

UE ia act de faptul că, prin poziția sa AD 7/13 (CONF-ME 5) și addendumul la aceasta AD 7/13 ADD 1 (CONF-ME 5), Muntenegrul acceptă acquis-ul din cadrul capitolului 20 în vigoare la 12 decembrie 2024 și că Muntenegrul declară că va fi pregătit să îl pună în aplicare până la data aderării sale la Uniunea Europeană. UE ia act de asemenea de faptul că Muntenegrul declară că va continua procesul de aliniere la acquis și că va fi pregătit să îl implementeze până la data aderării sale la Uniunea Europeană.

În plus, UE reamintește faptul că în perioada cuprinsă între 12 decembrie 2024 și încheierea negocierilor ar putea să apară noi elemente de acquis.